OBSAH

ÚVOD
Proč „znamenité ženy“? 11

KAPITOLA I.
Mytické zakladatelky
Libuše, Řepka, Vanda, Lybeď, Kazi, Tetka, Vlasta 15

Kristián: panenská věštkyně a přemýšlivý oráč 15
Gallus Anonymus: záhadné počátky Piastovců 20
Mistr Vincenty, řečený Kadłubek:
krakovská polobohyně Vanda 23
Mnich Nestor: opomenutá Lybeď, dominantní Olga 28
Kosmas: Kazi, Tetka, Libuše 30
Přemyslovská pověst 35
„O válce dievčiej“ (Kosmas, Dalimil, Alexandreida) 44
Závěr 55

KAPITOLA II.
Ludmila a Drahomíra
Spoluzakladatelky českého státu
(sklonek 9. a počátek 10. století) 58

Původ kněžny Ludmily 59
Ludmila regentkou přemyslovské domény 65
Nevěsta Drahomíra 70
Konflikt mezi Drahomírou a Ludmilou 75
Drahomíra a Václav 81

KAPITOLA III.
Pražský „dámský kroužek“
Přibyslava, Střezislava, „coniunx egregia“, Dobrava, Mlada, Bia?, Sigrida (2. polovina 10. století) 89

Přibyslava, sestra sv. Václava 92
Záhadná zbožná Střezislava 95
Růže z trní: kněžna Dobrava a abatyše Mlada 102

KAPITOLA IV.
Zachránkyně dynastie v časech prvního milénia
Královna Emma a „selská kněžna“ Božena (80. léta 10.–20. léta 11. století) 112

Evropská rodina královny Emmy 113
Od královské vdovy ke knížecí nevěstě 118
Otázka rodinných dat tří Boleslavů 122
Emma a Přemyslovci v krizové době na přelomu tisíciletí 124
Slavný příběh: „O sedlčie knieni Boženě“ 132

KAPITOLA V.
Zlatá síť. České kněžny, královny a princezny v 11. století
Jitka, Adléta, Svatava, Judita z Grojče, Wirpirk, Eufemie, sestřenice Praxedis, přítelkyně Matylda Toskánská, Judita 140

Vznešený rod kněžny Jitky 141
Únos líbezné panny Jitky 145
Životní data a pražský dvůr kněžny Jitky 149
Příbuzenský okruh kněžny Adléty; sestřenice Praxedis 156
Přítelkyně Matylda Toskánská 160
Moravské kněžny Eufemie a Wirpirk, rurikovské nevěsty 167
Rodina kněžny a královny Svatavy 173
Zlaté kodexy a princezna Judita (Jitka) 175

KAPITOLA VI.
Dámský gambit. Kněžny a královny ve hře o trůn ve 12. století
Královna-vdova Svatava, Richenza, Sofie, Adléta, Gertruda, královna Judita, Eliška, Alžběta, Helena 180

Dvě vdovy – Svatava a Wirpirk 180
Manželský okruh princezen z Bergu 188
Poutě kněžny Adléty ke svatým Štěpánovi a Václavovi 193
Kultivované dámy Gertruda a Judita 197
Bojovnice a „diktátorka" Alžběta 205

KAPITOLA VII.
Urozené a poddanské ženy v 11.–12. století
Božetěcha, Přibyslava, Milejší, Bohatěj, Marie, Vojslava, Anežka z Potvorova, Čestibrana; Milica, Milena a další; žena z Běstviny 212

Svědectví ženských šperků: pohřeb „kněžny" v Želénkách, kněžen z Kouřimi, ženy a děti v přemyslovské doméně, „marnivé" dámy z Lumbeho zahrady, dívka z Vinoře 213
Proměny manželství 222
Vojtěšské manželské reformy 225
Vlastnictví a kulturní činnost urozených dam ve 12. století 231
Ženy v poddanském postavení 240

ZÁVĚR
Ženy ve společnosti a v dílech církevních autorů 246

Katalog českých kněžen a královen (do roku 1191) 253
Počet (výčet) českých kněžen a královen (do r. 1191) 259
Bibliografie 260
Seznam vyobrazení 281
Rejstřík 285